

Høring av verneplan for skog

Forslag til opprettelse av Vasstveitåsan naturreservat

i Tinn kommune

Ospesuksesjon innenfor verneforslaget. Foto: Sigve Reiso

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Februar 2021

Innhold

side

1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	10
6. Faktaark	11
7. Forslag til verneforskrift	14

Vernekartet for Vasstveitåsan følger høringen som eget vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender på høring forslag om opprettelse av Vasstveitåsan naturreservat i Tinn kommune.

Bakgrunnen for verneforslaget er tilbud fra en grunneier om frivillig vern av skog. Tilbudet ble mottatt høsten 2017. Området er kartlagt for naturverdier som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Jf. kapittel 6. med nærmere beskrivelse av området.

Forhandlinger om erstatningsoppgjør og avtale om pris på det tilbudte området vil gjennomføres parallelt med høringa.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punkta vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,

d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller

e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

MELDINGSFASEN

Formell oppstart på verneplanarbeidet ble meldt 11. juni 2020. Det kom inn følgende merknader:

Riksantikvaren (e-post av 12.6.2020) viser til kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og behandler derfor ikke saka.

Språkrådet (brev av 29.6.2020) uttaler følgende: ” Vi tilrår skrivemåten **Vasstveitåsen** i samsvar med einaste godkjente skrivemåte av naturnamnet i Sentralt stadnamnregister (SSR).” .

Bane NOR SF (brev av 9.7.2020) uttaler at planområdet ikke berører jernbanens interesser, og de har derfor ingen merknader til planarbeidet

Statnett (brev av 13.7.2020) har ikke kommentarer til Vasstveitåsen i sin uttalelse.

Landbruksdirektoratet (brev av 17.7.2020) uttaler følgende:

”Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngjeve i høyringsdokumenta. Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmende):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal*
- o Traktorveg i samband med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrift*

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Fylkesmannen vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre

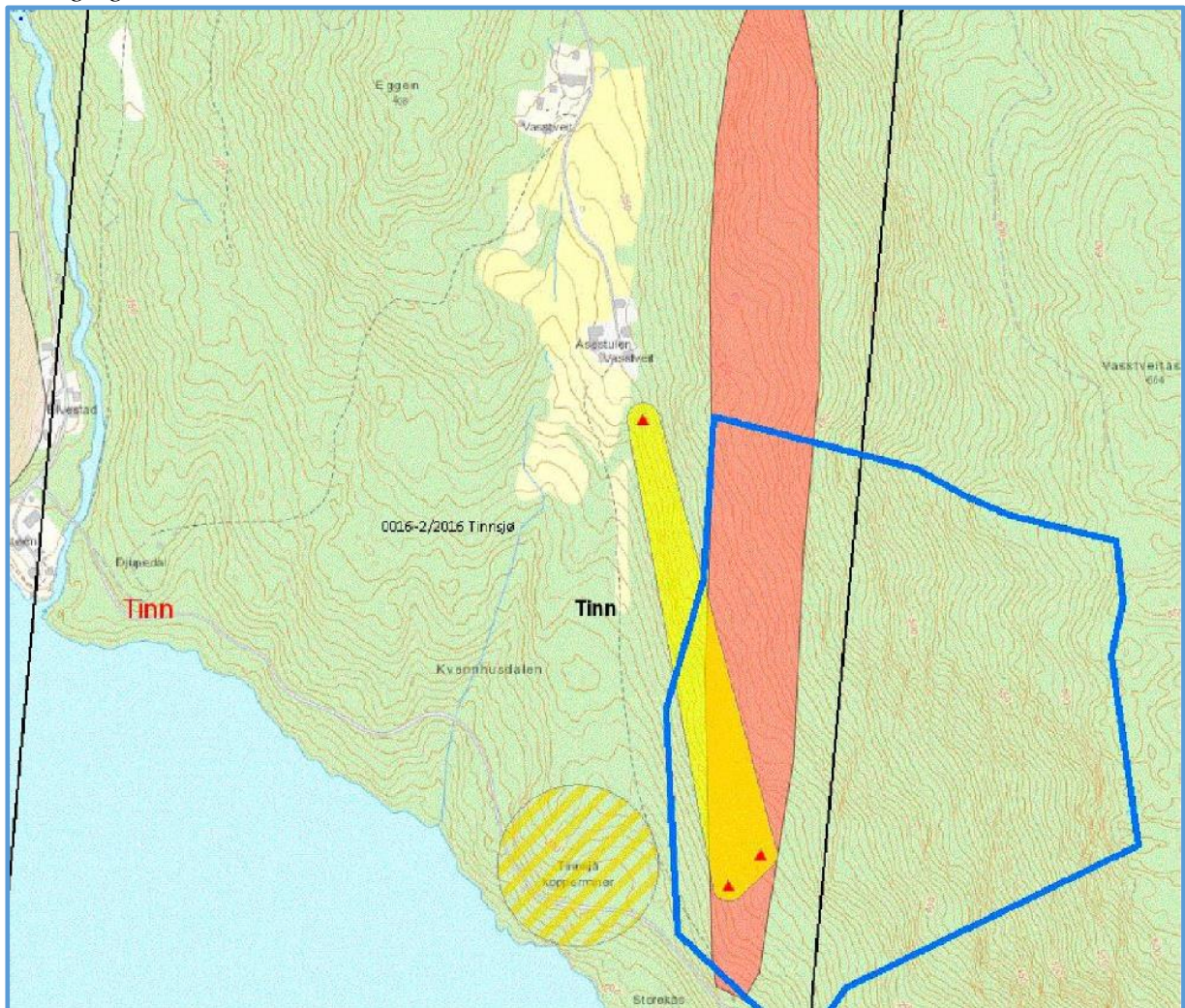
tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekeveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsl i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Fylkesmannen sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.”

Direktoratet for mineralforvaltning (brev av 22.7.2020) uttaler følgende:” Det varsla verneområde Vasstveitåsen overlappar geografisk med ein registrert mineralførekomst, undersøkingsrett og eit nedlagd gruveområde.

Verneområde Vasstveitåsen (markert med blått omriss i bilde), kjem i konflikt med den registrerte mineralførekomsten Hovin. Dette er ein kartlagt førekomst av basemetall/kobber1. Førekomsten sin betydning som framtidig ressurs er ikkje kartlagt, men i følgje Noregs geologiske undersøking (NGU) kan den vere viktig. Bakgrunnen for denne vurderinga er i følgje NGU høge verdier for kobber og sølv i prøvar og at mineraliseringa finst over eit større område i bergarten som angitt i det raude polygonet i bildet. Delar av verneområdet kjem i konflikt med ein undersøkingsrett for bly, gull, kobber og sink, gitt i medhald av minerallova 21.04.2016(vist med svart rektangel i bildet ovanfor). Området har òg vore belagt med undersøkingsrettar tidlegare. Det er altså eit område som jamleg er gjenstand for undersøking med tanke på mogleg utvinning.

Førekomsten blei funnen omkring 1780 og det blei gjennomført forsøksdrift på slutten av 1700-talet. Den blei sist driven i fleire periodar mellom 1903 og 1922. Gule markeringar i bildet ovanfor viser aktsemdssonar, der dei raude trekantane markerar gruveopningar.

Fagleg tilråding frå DMF

DMF ber om at rettshavar AuCu Exploration AS blir kontakta for nærmare informasjon om pågåande undersøking i området og om rettshavar har ytterlegare/ny informasjon om førekomsten.

Dersom det kjem fram ny informasjon som styrker førekomsten sin betydning som framtidig ressurs, vil DMF rå til at vernegrensa blir justert til å ikkje kome i konflikt med den registrerte førekomsten.

Dersom Fylkesmannen tilrår vidare behandling av verneforslaget slik det er lagt fram ved denne meldinga, ber DMF om at det blir teke inn føresegn som gir opning for prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med eventuell framtidig drift under jord av mineralførekomstar som er lokalisert innanfor verneområdet. Det bør òg opnast for nødvendig motorferdsel i samanheng med desse tiltaka”.

NVE (brev av 22.7.2020) skriver at det ikke er konflikt med kraftlinjer eller NVEs interesser i Vasstveitåsen, men viser til at områdekonsesjonær er Tinn Energi AS..

Norges Jeger- og Fiskerforbund (brev av 22.7.2020): ” Så lenge de fremtidige verneforskriftene for områdene ivaretar NJFF Telemark sine interesser, på linje med tidligere verneforskrifter, har vi ingen innvendinger mot oppstart av verneprosessene.”

Everket AS (brev av 3.8.2020): Everket har ingen kommentarer til vern av Vasstveitåsen.

AuCu Exploration (e-post av 11.08.2020):

“Vedlagt er AuCu Exploration sitt tilsvarende varsel om verneområde for Vasstveitåsen. Vedlagt er også en undersøkelse og vurdering av området utført av professor Nigel J Cook. Vi har også vedlagt link til video som har en visning av området og doskusjon rundt mulighetene: https://www.youtube.com/watch?v=1_s0_sx2IXM&feature=youtu.be

Det fremgår av vår rapport at vi ser enorme utviklingspotensialer for mineralførekomstene i Hovin. Dette kan gi betydelige økonomiske gevinster og økt aktivitet både for Vestfold og Telemark fylke og for Norge som land.

Vi kan gjerne komme til dere og fortelle om disse muligheter.

Forslaget om vern av Vasstveitåsen kommer i konflikt med den registrerte mineralforekomsten Hovin. AuCu Exploration har undersøkt rettighetene til denne betydelige forekomsten. Vår vurdering er at denne forekomsten kan være meget stor.

Vi har gjort en undersøkelse av feltet med professor Nigel J Cook og hans team som er vedlagt.

Professor Nigel J Cook har uttalt at Tinnsjø er det best feltet han har sett i Sør Norge, Nigel J Cook er en internasjonal kapasitet i gruveindustrien og har blant annet vært prospekteringssjef i NGU <http://www.adelaide.edu.au/directory/nigel.cook>

Hans analyse konkluderer med at feltet kan ha 75 millioner tonn malm med en antatt gjennomsnittlig gehalt at kobber på 0,7 % kobber og 70 gram Sølv per tonn.

I tillegg kan forekomsten ha Molybden reserver på 0,2 % per ton.

Totalt sett kan ressursen dermed ha en In Situ verdi (Verdi av mineraler i bakken) på hele NOK 94 Mrd.

Dette er over dobbelt så mye som børsnoterte Nordic Mining som har en In Situ verdi på NOK 40 mrd. og som har svært konkrete planer for gruve drift.

Nigel J Cook og hans team ser også store muligheter for at feltet kan inneholde gull. Verdien av feltet vil da kunne mangedobles.

Hovin Forekomst, Potensielle verdier

Metaller	Malm millioner tonn	Grad/gram	Mengde tonn	OZ mill	Pris USD	In Situ verdi USD millioner	In situ NOK verdi millioner
Kobber	75	0,007	525 000	6 468	3 395	28 354	
Sølv	75	70	5 250	164	24	3 990	33 316
Molybden	75	0,002	150 000	26 000	3 900	32 565	
Totalt	11 285	94 235					

Som tabellen viser så kan feltet ha en brutto verdi i bakken på hele 94 milliarder kroner. Det er tidlig fase så det er selvsagt betydelig usikkerhet til denne verdi. Men mye tyder på at feltet er stort. Dette uttaler Nigel J Cook i vedlagte video. Gehaltene på prøvene er høye og utstrekningen av feltet er omfattende og i henhold til Nigel J Cooks vurdering dekker 1 kvadrat kilometer. Det er spor av mineralisering helt ned til 1300 meter.

En gruvevirksomhet og for så vidt økonomisk aktivitet generelt vil gi betydelige ringvirkninger på tilknyttede virksomheter som alle som selger tjenester til den industrien. Av økonomer er disse ringvirkninger anslått til å ha en multiplikator på 4. Det vil si at hvis feltet skulle skape en inntekt på NOK 94 mrd. så vil øvrig aktivitet si at den totale aktivitet øker fra disse NOK 94 mrd. Til NOK 376 mrd.

Således kan man se på hva Hovin feltet kan gi av økonomisk aktivitet.

Økonomisk aktivitet		
Metaller	Verdi millioner	Multiplikator Effekt, millioner
Kobber	28 354	113 416

Sølv	33 317	133 266	
Molybden	32 565	130 260	
Totalt	94 236	376 942	

En fremtidig inntektsgenerering for Vestfold og Telemark Fylke på 376 mrd. kroner må vel være meget interessant og dette potensielt går tapt ved å verne området.

Det kan nevnes at samme ledelse som er i AuCu Exploration er initiativ takerne til Norge Mining PLC med det Norske operative selskap TEØK AS. Dette selskapet brukte i fjor NOK 16 mill på utforskningsaktiviteter. Budsjett for utforsknings aktiviteter i inneværende år og de 2 neste år (2021 og 2022) er på over NOK 50 mill. Dette viser at ledelsen i AuCu har evner til å hente inn midler til gruvevirksomhet.

For øvrig er vi i gang i gang i Egersund, og vi ønsker å starte tilsvarende operasjon ved Tinnsjø om finansieringen lykkes.

Bildene nedenfor viser kjerneboring og feltlaboratoriet til Norge Mining som nå er operativt.»

(Bildene er ikke tatt inn her, men kan sendes til høringsinstanser som ønsker å få se disse. Det samme gjelder rapporten på engelsk det vises til: «Report – Tinnsja – field visit»).

Grunneier Tore Klovholt (brev av 2.11.2020):

«Viser til innsigelse på verneplan for nevnte område.

Området har, som det fremkommer, vært gjenstand for utvinning av mineraler, hovedsakelig kobber, i tidligere tider. I perioden 1903 – 1922 ble det drevet gruvevirksomhet i området. Det må stort sett betegnes som prøvedrift, med konkurser og diverse selskaper. Det kan nevnes A/S Hovin kobberminer, A/S Tinnsjø kobberminer, A/S Tinnsjø kobberverk og A/S Hovin kobberverk. Ingen av disse selskapene klarte å få til økonomisk driften av feltet.

Under siste v.krig ble det foretatt nye undersøkelser utført av tyskere. Det ble bl.a foretatt diamantboring, uten at det ble funnet grunnlag for drift. Etter den tid har det blitt utført diverse undersøkelser av området.

I 1962 gjennomførte NGU, geofysisk avd. ny kjerneboring av området. Det ble boret 6 hull med lengder opp til 140m. Det ble kartlagt malmsoner med ujevne forekomster, betydelig under det som ansees som nødvendig for økonomisk drift.

I årene 1973, 74, 75 og 76 var det nye undersøkelser foretatt av Norsk Hydro, som heller ikke fant feltet økonomisk interessant.

Etter den tid har det sporadisk blitt vist interesse for området, uten at det har resultert i noe.

I 2007 tilegnet Torium Holding as, senere Torium Norway as, seg undersøkelsesrettighetene for området. Selskapet som nå har rettighetene er AuCu Exploration. I alle disse selskapene er det samme navn som går igjen, Øyvind Standard Pedersen. AuCu Exploration viser til en rapport fra 2008, som grunnlag for innvending mot verneforslaget. Undersøkelsene baserer seg på overflateundersøkelser med felthakke og visuelle observasjoner. Det er ikke foretatt dyptgående

undersøkelser i perioden disse selskapene har hatt undersøkelsesrettigheter for feltet. Det må derfor antas at tidligere undersøkelser utført med kjerneboringer, som konkluderer med at feltet ikke har tilstrekkelig resurser for økonomisk drift er riktige. Regnskapstall for AuCu Exploration siste 5 år viser ingen aktivitet.

Området det her er ønsket å få vernet har et rikt og unikt biologisk naturmangfold. Det ble undersøkt i 2010 av DN og registrert med forekomster av verdi A, klassifisert som svært viktig. Det tilsier nasjonal verdi og at de vil kunne vernes som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Som eiere av grunnen ønsker vi at verneplanen blir fulgt. Området ble tilbudt for frivillig vern 22.11.2017.»

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Språkrådet foreslår at navnet på området endres til Vassstveitåsan naturreservat. Statsforvalteren har etter å ha tatt opp dette med grunneier foreslått at dette navnet brukes på området.

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det i verneforskriften, jf. § 4g og h, § 6a, § 7 d og f.

Uttalelsen til Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) viser til at den vestre delen av verneforslaget har en registrert mineralforekomst med undersøkelsesrett og tidligere gruvedrift. Undersøkelsesretten gjelder for bly, gull, kobber og sink. Forekomsten inneholder bl.a. kobber. Betydningen av forekomsten er ikke kartlagt, men det har vært noe drift her opp gjennom tidene, seinest omkring 1920-/-30-tallet. DMF foreslår at det gis åpning for prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med eventuell framtidig drift under jord og at det i tillegg gis mulighet for motorferdsel knyttet til dette. Statsforvalteren tolker dette innspillet dithen at DMF ikke motsetter seg vern av foreslått areal.

Når det gjelder uttalelsen til AuCu Exploration så gir den en mer inngående beskrivelse av mineralforekomsten i området Vassstveitåsen i Hovin. Forekomsten beskrives som betydelig. Dette er også underbygd med anslåtte (usikre) økonomiske verdier på disse, inkludert ringvirkninger lokalt. Det dreier seg etter deres beregninger om store verdier.

Statsforvalteren ser uttalelsen fra Direktoratet for mineralforvaltning og AuCu Exploration i sammenheng. Gruvedriften, eller utvinningen av mineralforekomstene i området, vil i hovedsak måtte foregå under jordoverflaten, mens logistikken i området vil måtte foregå på jordoverflaten. Statsforvalteren kan derfor vanskelig se at slik virksomhet kan forenes med et naturreservat, bl.a. fordi gruvedriften vil kunne få konsekvenser for grunnvannet i området og indirekte få negative konsekvenser for vegetasjonen. Det kan heller ikke utelukkes at det kan forekomme forurensning som kan skade miljøverdier som følge av driften. Statsforvalteren er kjent med at det har forekommet i andre områder med gruvedrift i nyere tid. Det vil derfor kunne oppstå situasjoner der driften vil true områdets verneverdier. I dette tilfellet blir det derfor en avveining på hva som er reelt gjennomførbart i forhold til framtidig gruvedrift og hvilke verdier som bør prioriteres.

Statsforvalteren registrerer at det har vært flere omganger med gruvedrift i Vassstveitåsan i Hovin. Det er snart hundre år siden sist gang det var aktivitet i dette området. Selv om det er vist til at det nå er nyere vurderinger av området som kan gi økonomiske fordeler vil det i forhold til framtidig

gruvedrift være nødvendig å reise investeringer for å få realisert uttaket av forekomstene i området. Dette er det ikke gitt analyser på i innspillet, selv om det er nevnt at det må på plass finansiering for å kunne iverksette drift.

Vasstveitåsan representerer et område med store miljømessige verneverdier. Disse vil det være viktig å ivareta for framtida. Det er spesielt viktig i lys av at det er en forekomst av tørr kalkfuruskog i lavlandet – og i indre del av fylket – med nasjonalt verdi (***). Tilsvarende verneverdier er ikke særlig godt representert verken i denne delen av Vestfold og Telemark fylke eller i fylket for øvrig. I fylket er det mange områder med regional verneverdi (**), mens vi ikke besitter fullt så mange områder med nasjonal verneverdi. Det er derfor et mål om å få opp forekomsten av nasjonalt viktige områder i vårt fylke. Statsforvalteren vil derfor på tross av innspill i oppstartsfasen av verneprosessen som viser at verneforslaget innehar mineralinteresser og undersøkelsesrett til dette, høre på samme verneareal som under oppstartsmeldingen i juni 2020. En del av den viktige forekomsten i området ligger utenfor foreslått verneområde, og etter Statsforvalterens vurdering kan gruvevirksomheten legges utenfor verneforslaget. Det ligger i det at det ikke vil være mulig å tilrettelegge for en forskrift som både ivaretar et verneformål og gruverdrift innenfor samme areal.

Når det gjelder uttalelsen fra grunneier Tore Klovholt så redegjør den på en oversiktlig og historisk måte for gruveaktiviteten i Vasstveitåsan, og det framkommer bl.a. at det var undersøkelser med hensyn til kartlegging av forekomster så seint som i 1973-76 fra Norsk Hydro i området. Hydro fant ikke feltet drivverdig. Klovholt viser til at det ikke har blitt gjort funn i nyere tid i området (etter 2007) og peker videre på at tidligere kjerneboringer har konkludert med at feltet ikke har tilstrekkelig ressurser, og at dette må betraktes som riktig. Klovholt ønsker at verneplanen blir fulgt og at området vernes som naturreservat.

Statsforvalteren legger stor vekt på at grunneier har avgitt uttalelse i denne saken og klart gitt uttrykk for at vern av området ønskes framfor gruverdrift. Framtidig gruverdrift i området må anses som usikkert av flere grunner og Statsforvalteren mener derfor området kan vernes som naturreservat.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

VIDERE SAKSBEHANDLING

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes nå på en felles sentral og lokal høring med frist **14. april 2021**. Formålet med høringen er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilrådning om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Grunneiere	Kommune	Areal i daa anslag	Verneverdi
Vasstveitåsan naturreservat	141/6	1	Tinn	ca. 316	Nasjonalt viktig (***)

6. Faktaark

LOKALITET:	Vasstveitåsan naturreservat
KOMMUNE:	Tinn
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	316 daa
HØYDE OVER HAVET:	ca.240 – 640 m o.h.
BERØRT EIENDOM:	Gnr./bnr. 141/6

Under gjengis det som er kjent om biologiske registreringer i tilknytning til Vasstveitåsan i Hovin. Beskrivelsene hentet fra Naturbase omfatter et større areal enn det som er foreslått vernet og inngår i denne høringen. Vi har likevel valgt å gjengi naturtypebeskrivelsene slik de ligger i Naturbase, etter som tilbudt areal berører begge beskrevne naturtyper.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Området er arealmessig todelt i Naturbase, med eget faktaark for hvert av områdene *Vasstveitåsan Vest* og *Kåsi*. Vasstveitåsan er definert med naturtypen kalkskog (utforming tørr kalkfuruskog). Kåsi er definert med naturtypen rik blandingsskog i lavlandet (utforming sørboreal blandingsskog). I denne sammenhengen brukes navnet Vasstveitåsan, selv om enkelte forhold bare kan være knyttet til en av de to naturtypene.

Vasstveitåsan er en bratt sørvestvendt li ut mot Tinnsjøen ca. 1 km øst for Hovin brygge i Tinn kommune. Lia er grunn med tynne lag av forvitningsmateriale og stedvis er det blokkmark. Berggrunnen består av metasandstein og skifer, samt med innslag av amfibolitt.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Eldre, tørr furuskog dominerer med flekkvise innslag av åpne tørrberg med einer og eldre løvsuksesjoner dominert av osp. Gran og bjørk står spredt i hele området. Ned mot veien i nord finnes noe friskere rasmare med osp, hassel, gran og lønn. Hele lia har jevnt innslag av basekrevende/varmekrevende skog- og tørrbergvegetasjon i mosaikk med fattigere lyngskog. Karplanter som breiflangre, rødflangre, blåveis, svarterte knapp, flekkgriseøre, nattfiol, knollerte knapp, kantkonvall, smørbukk, lundgrønaks, blåfjær, bergmynte og kransmynte inngår. Tydelig gamle furutrær finnes spredt opp lia, men død ved av furu er svært sjeldent forekommende. Gran-, osp- og bjørketrærne virker jevnt over yngre, men har allikevel i partier dannet noe fersk død ved (mest osp). Også edelløvslogen er nokså småvokst og ung. Trolig har området tidligere hatt preg av åpen beitepåvirket furuskog (iallefall nedre deler), som i senere år har grodd til med løv og gran.

Hele området er preget av tidligere kulturpåvirkning, trolig er mye gjengroende beite-slåttemark etter drift ved Kåsi sør i området. Rester etter åpne engareal kan ennå ses på grunne areal.

VERNEINTERESSER

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlista» arter omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er henta fra Rødlista 2015 fra Artsdatabanken. RE = regionalt utdødd, EN = Direkte truet, VU = sårbar, NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Vasstveitåsan var et av mange områder i Telemark og Aust-Agder som ble undersøkt av BioFokus i 2010, og området fikk definert et avgrenset område med naturtypen kalkskog. Naturtypen fikk A-verdi (svært viktig). Området kalt Kåsi fikk B-verdi (viktig).

I tillegg til en artsrik base- og varmekrevende karplanteflora finnes innslag av enkelte beitemarksopp, særlig på åpne tørrbakker. Engvoksopp, mønjevoksopp, skarlagen vokssopp ble notert flere steder. Potensialet for kalkkrevende mykorrhiza-sopp er godt, men dette soppmangfoldet var dårlig utviklet høsten 2010. Interessante råtevedsopp ble notert fra osp- og granlæger, med hhv eggegul kjuke, begerfingersopp og ospehvitkjuke på osp, rosenkjuke på gran. På noe baserikt eksponert berg ble grynfiltlav notert, på berg i halvskygge randkvistlav. Varme åpne skogtyper og tørrberg som dette har godt potensial for et rikt insektmangfold med flere krevende og sjeldne arter, men dette er ikke undersøkt.

Området Vasstveitåsen Vest (Naturbase) innehar et større areal med løvrik kalkfuruskog og tørrbakker. Kalkfuruskog er oppført som en truet vegetasjonstype. Området vurderes å ha godt potensial for mange flere krevende arter enn det som er påvist. Vurdert som svært viktig (A).

Området Kåsi (Naturbase) har en rik og varmekjær karplanteflora, der bl.a. stavklokke inngår i en skrent nederst. Enkelte vedboende sopp er notert fra granlæger, hhv. rosenkjuke, granrustkjuke og svartsonekjuke. På den omtalte tidligere styvede almen ble bleikdoggnål notert sammen med almeteppepose. Dvergspett er hørt varslende i området i flere år og hekker trolig her. Området Kåsi har rik blandingsskog i gjengroing etter tidligere kulturpåvirkning. Stor treslagsblanding og rik varmekjær karplanteflora er positivt. Ung skog og liten tetthet av nøkkelementer er negativt. Området er under tvil vurdert til viktig B, der fremtidspotensialet er spesielt vektlagt.

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av naturtypen kalkskog, rik blandingsskog i lavlandet og rik og variert lågurtvegetasjon.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av flere sjeldne og trua arter av sopp og lav.

ANDRE INTERESSER

Det er under oppstartsfasen kommet inn uttalelse om at området er interessant i sammenheng med mineralforvaltning. Dette framkommer andre steder i høringsdokumentet.

TEKNISKE INNGREP

Det har vært gruvedrift flere steder innenfor og i nær tilknytning til verneforslaget. Det er en sti som berører verneforslaget og det er noen kortere traktorveier inn i verneforslaget her.

PLANSTATUS

Arealet er avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel.

MERKNADER

Ingen.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Navn	Total-areal daa	Produktivt areal i daa Anslag				Annet areal i daa anslag			Tilvekst m ³ /daa	Volum m ³
		H	M	L	Sum	Imped.	Myr	Annet		
Vasstveitåsan naturreservat	312	134	146	0	280	31	0	0	0,52	9842

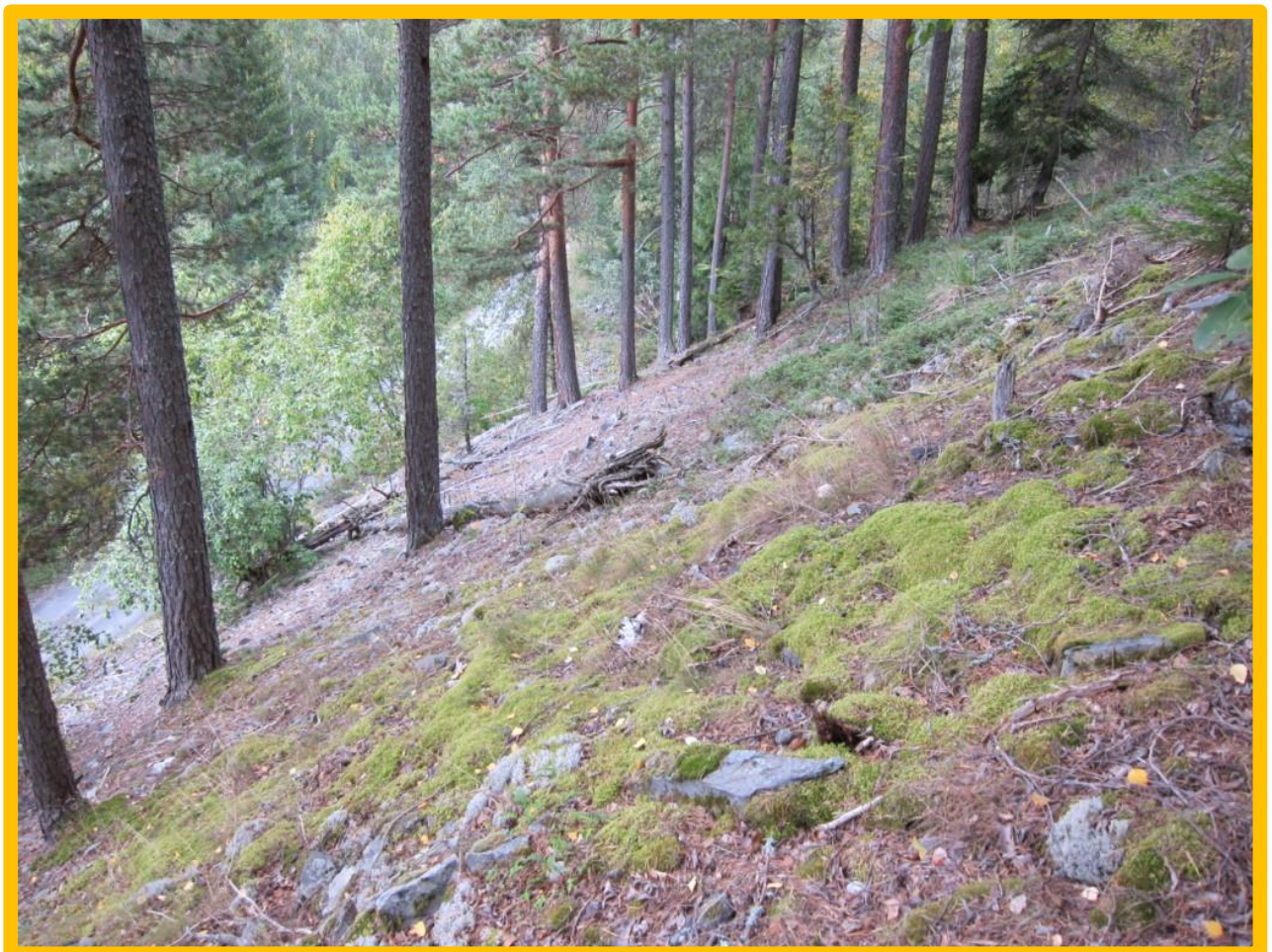
(Data er levert av AT Skog)

LITTERATUR

Klepssland, J.T., Thylén, A. & Blindheim, T. (red.). 2011. Naturfaglige registreringer av edelløvskog og rike blandingskoger i Telemark og Aust-Agder 2009-2010. BioFokus-rapport 2011-11. 50 s.

Naturbase (www.naturbase.no): Faktaark for naturtypen Vasstveitåsan V – BN00092748 og Kåsi – BN00092952.

www.artsdatabanken (www.artsdatabanken.no).

Kalkfuruskog i verneforslaget. Foto: Sigve Reiso

7. Forslag til verneforskrift

KOMMENTARER TIL ENKELTE AV BESTEMMELSENE

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 pkt. d.

Merking og vedlikehold av eksisterende stier

Jf. § 4 f. Vedlikehold som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stier og veier kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller oppsyn.

Dersom det viser seg å være stier en ikke har kjent til ved vernet kan det etter søknad gis dispensasjon etter § 7 h til rydding og vedlikehold av stier, løyper og gamle ferdselsveier. Det vil normalt bli gitt flerårige tillatelser.

Motorferdsel

Motorferdsel er forbudt etter § 5 a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Løyver kan gis for flere år, vanligvis opp til fem år.

I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og ridning

Frilufsloven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veger og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge frilufslovens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 b.

Gammel, tidligere styvet alm i naturtypen Kåsi, Vasstveitåsan i Hovin. Foto: Sigve Reiso

Forslag til forskrift om vern av Vasstveitåsan naturreservat i Tinn kommune i Vestfold og Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av naturtypen kalkskog, rik blandingsskog i lavlandet og rik og variert lågurtvegetasjon.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av flere sjeldne og trua arter av sopp og lav.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Tinn kommune: gnr./bnr. 141/6.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 316 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Tinn kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.

- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- d. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Vedlikehold av eksisterende traktorveier og sti vist på vernekartet.
- g. Beiting.
- h. Utsetting av saltsteiner.
- i. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest utenom eksisterende traktorveier og sti er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- f. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- g. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- h. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 h og § 7 d og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vernekart følger med høringen som eget vedlegg.